

Οι αρχαίοι ημών πρόγονοι έλεγαν «πας μη Έλλην βάρβαρος» και το εννοούσαν. Κρατούσαν όμως ισορροπία τιμώντας τον Ξένιο Δία και θεωρώντας τον ξένο ιερό πρόσωπο. Οι Κινέζοι ήταν και είναι λαός με ευγένεια ξακουστή. Δεν κάθονταν όμως να χολοσκάσουν με τη διαφορά ανάμεσα στις έννοιες «ξένος» και «βάρβαρος». Γι' αυτούς, κάθε ξένος ήταν βάρβαρος και κάθε βάρβαρος δεν μπορούσε παρά να είναι ξένος. Έτσι, η έννοια «βάρβαρος» και η έννοια «ξένος» αποδίδονταν με την ίδια λέξη. Ως τα 1860.

Τον Σεπτέμβριο εκείνης της χρονιάς, οι Αγγλογάλλοι εισβολείς στην απέραντη χώρα επέβαλαν την συνθήκη του Τιεντσίν, με την οποία η Κίνα υποχρεωνόταν να ανοίξει έντεκα λιμάνια στους Ευρωπαίους εμπόρους και να βρει μια καινούρια λέξη: Αυτή που θα χαρακτήριζε στο εξής την έννοια «ξένος», διαχωρίζοντάς την από την έννοια «βάρβαρος»! Οι νικητές του πολέμου ιμπεριαλιστές ήταν αρκετά κομπλεξικοί, ώστε να μην μπορούν να δεχτούν να αποκαλούνται «βάρβαροι» από τους νικημένους. Η λέξη βρέθηκε αλλά χρησιμοποιήθηκε μόνο στα επίσημα κείμενα. Για τους Κινέζους άλλωστε, η με τη βία αξίωση των Αγγλογάλλων να αλλάξει κάτι στη γλώσσα των προγόνων τους απλά επιβεβαίωνε την πεποίθησή τους ότι ξένος και βάρβαρος είναι ακριβώς το ίδιο. Στα 1928, ακριβώς 68 χρόνια μετά την υπογραφή της συνθήκης, ο H. A. Giles εξέδωσε στη Νέα Υόρκη την «Ιστορία της Κινεζικής Λογοτεχνίας». Στις σελίδες της περιλαμβάνονταν και ένα ποίημα που του είχε στείλει ο Κινέζος συνεργάτης του στη μετάφραση κινεζικών κειμένων στα αμερικανικά. Το ποίημα έλεγε:

«Αναρίθμητα χρόνια η λογοτεχνία φωτίζει το έθνος των εθνών (τους Κινέζους). Και να που, χάρη στην επίδρασή της, βλέπουμε να αναμορφώνεται ένας βάρβαρος υπάλληλος (ο... H. A. Giles)»!

Ο πιο αρχαίος Κινέζος που εμείς γνωρίζουμε είναι ο λεγόμενος Άνθρωπος (για την ακρίβεια,

Πιθηκάνθρωπος) του Πεκίνου που χρονολογήθηκε ότι έζησε πριν από 500.000 χρόνια. Με την εκτίμηση αυτή όμως διαφωνούν κάθετα οι Κινέζοι. Γι' αυτούς, ο πρώτος άνθρωπος ήταν ο Παν Κου, ο οποίος χρειάστηκε να δουλέψει σκληρά επί 18.000 χρόνια ώσπου τελικά να καταφέρει να στήσει τον κόσμο. Κι αυτό έγινε το 2.229.000 π.Χ. ακριβώς! Ήταν τότε που η ανάσα του μεταβλήθηκε σε άνεμο και σύννεφα, η φωνή του έγινε κεραυνός, οι φλέβες του ποτάμια, τα κόκαλά του μέταλλα, τα μαλλιά του χόρτα, φυτά και δέντρα και ο ιδρώτας του βροχή. Κι ήταν και κάποια ζουζούνια που σκέπαζαν το σώμα του κι έγιναν άνθρωποι.

Το γούστο είναι ότι αυτή η περιγραφή της προέλευσης των Κινέζων είναι και η μόνη που υπάρχει! Δεν γνωρίζουμε άλλη! Ο Roy C. Andrews που ερεύνησε το ζήτημα, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι στα 20.000 π.Χ. (15.000 π.Χ. σύμφωνα με νέους υπολογισμούς) η περιοχή της Μογγολίας ήταν ήδη πυκνοκατοικημένη από ανθρώπους οι οποίοι, στα επόμενα χρόνια, απλώθηκαν στη Σιβηρία και την Κίνα. Οι παλιοί πληθυσμοί και εισβολείς από τη Νότια Ρωσία, τη Μογγολία και την Κεντρική Ασία συνείργησαν, ώστε να δημιουργηθεί ο κινεζικός λαός.

Ο Παν Κου όμως μάλλον δεν θα πρέπει να έμεινε ευχαριστημένος από το δημιούργημά του.

Στα επόμενα 2.223.000 χρόνια, οι άνθρωποι δεν θα διέφεραν και πολύ από τα ζώα, αν δεν είχαν την τύχει να διοικηθούν από τους «Ουράνιους αυτοκράτορες». Οι γραφές λένε ότι στην αρχή οι άνθρωποι τρέφονταν με ωμό κρέας, φορούσαν δέρματα κι αν τύχαινε κάποιος να ξέρει ποια είναι η μάνα του, σίγουρα αγνοούσε ποιος ήταν ο πατέρας του. Οι «Ουράνιοι αυτοκράτορες», 123 τον αριθμό, βασίλεψαν από 18.000 χρόνια καθένας τους κι έφτυσαν αίμα, ώσπου να εκπολιτίσουν τους ανθρώπους. Μετά, ήρθε η εποχή των πέντε μυθικών αρχόντων.

Πρώτος ήταν ο Φου Χσι, που ανέλαβε τα ηνία του κράτους στα 2850 π.Χ. Μαζί με την βασίλισσα, έμαθαν στον λαό τα βασικά: Τον γάμο, την μουσική, την γραφή και την ζωγραφική. Παρεμπιπτόντως και το ψάρεμα με δίχτυ, το ημέρωμα των ζώων και την ύφανση του μεταξιού.

Στα 2737 π.Χ. ο Φου Χσι πέθανε έχοντας ηγεμονεύσει 113 χρόνια κι αφού πρώτα όρισε διάδοχό του τον Σεν Νουνγκ που ανακάλυψε το ξύλινο αλέτρι κι έμαθε στον λαό την γεωργία, το εμπόριο και βότανα που θεραπεύουν τους ανθρώπους από τις αρρώστιες. Ο Σεν Νουνγκ βασίλευσε σαράντα χρόνια. Στα 2697 π.Χ. τον διαδέχτηκε ο Χουάνγκ Τι που ανακάλυψε την πυξίδα και τον τροχό, έκτισε τα πρώτα σπίτια από τούβλα, έστησε ένα

παρατηρητήριο για την μελέτη των άστρων, διόρθωσε το ημερολόγιο, προχώρησε στην αναδιανομή της γης και όρισε κάποιους να γράφουν την ιστορία του τόπου. Πάνω που συμπλήρωνε εκατό χρόνια στον θρόνο, πέθανε.

Ακολούθησε η βασιλεία του Γιάο, μακρά κι αυτή και γεμάτη διδαχές. Ο Γιάο έμαθε στον λαό τι σημαίνει αρετή! Και είχε αναρτήσει στην είσοδο του παλατιού δυο πινακίδες: Στην πρώτη, όποιος ήθελε, έγραφε τα παράπονά του. Στη δεύτερη, την γνώμη του για την αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης. Βλέπετε, από τα μυθικά χρόνια της Κίνας, το δημόσιο και η δημοσιούπαλληλία αποτελούσαν κεντρικά προβλήματα των κρατών.

Τελευταίος από τους πέντε μυθικούς άρχοντες, ο Σουν βάλθηκε να τιθασεύσει τον Κίτρινο ποταμό, που κατέστρεφε τη χώρα με τις πλημμύρες του. Τον βοήθησε σ' αυτό ο σοφός μηχανικός Γιου που έκοψε εννιά βουνά, σχημάτισε εννιά λίμνες και διαίρεσε τον φονιά ποταμό σε εννιά αρδευτικά κανάλια, μετατρέποντας την απειλή σε ευλογία. «Χωρίς τον Γιου, όλοι θα είχαμε γίνει ψάρια», λένε ακόμα και σήμερα στην Κίνα. Φυσικό ήταν ο τελευταίος των μυθικών αρχόντων να ορίσει διάδοχό του τον Γιου. Πρέπει να έγινε στα 2205 π.Χ. Δημιουργήθηκε έτσι η δυναστεία των Χσία. Και Χσία σημαίνει «πολιτισμένος».

Ο Γιου συνέχιζε να βασιλεύει, όταν ένας τετραπέρατος Κινέζος ανακάλυψε τον τρόπο, με τον οποίο μπορούσε από το ρύζι να παρασκευάσει οινόπνευμα. Ενθουσιασμένος, πήρε μια γερή παρτίδα και την πρόσφερε στον βασιλιά του. Ο Γιου ήπιε λίγο κι αποσύρθηκε. Σπάνια τον είχαν δει τόσο θυμωμένο, όταν ξαναεμφανίστηκε. Έχυσε το οινόπνευμα στο χώμα, διέταξε να εξοριστεί ο εφευρέτης, επέβαλε άμεση ποτοαπαγόρευση σε ολόκληρη την επικράτεια και προφήτευσε:

«Θα έρθει μια μέρα που το δηλητήριο αυτό θα στοιχίσει σε κάποιον το βασίλειό του».

Η ποτοαπαγόρευση δεν είχε μέλλον. Στα κρυφά, όλο και κάποιοι έφτιαχναν παράνομο οινόπνευμα για να γεμίσουν τις ατέλειωτες ώρες της ανίας τους. Το ποτό έβρισκε όλο και περισσότερους οπαδούς. Στα χρόνια του Τσιέχ Κουνέι, είχε πια νομιμοποιηθεί.

Ο Τσιέχ Κουνέι ήταν ο τελευταίος απόγονος του σοφού μηχανικού Γιου. Ιδιότροπος, μπεκρής, ρέκτης των οργίων, ένας αληθινά αιμοσταγής δικτάτορας, που ανέβηκε στον θρόνο της Κίνας γύρω στα 1818 π.Χ.. Λίγο πριν από το 1766, μαζί με τη γυναίκα του,

οργάνωσε μια ακόμα μαζική δολοφονία για να διασκεδάσει: Έβαλε και γέμισαν μια λίμνη με το απαγορευμένο ποτό. Κι ανάγκασε τρεις χιλιάδες Κινέζους να βουτήξουν στη λίμνη και να τη διασχίσουν. Πνίγηκαν όλοι. Ανατράπηκε όμως κι ο βασιλιάς από το αγριεμένο πλήθος και δικαιώθηκε η προφητεία του Γιου. Ξεκίνησε η εποχή των Σανγκ (1766 - 1123 π.Χ. ή, κατ' άλλους, 1558 - 1027).

Πρώτος βασιλιάς της νέας δυναστείας, ο Τανγκ χρειάστηκε να πολεμήσει για να στήσει το μικρό βασίλειό του στις όχθες του Κίτρινου ποταμού. Με τον καιρό, θα γινόταν απέραντη αυτοκρατορία. Οι τάφοι των βασιλιάδων της δυναστείας των Σανγκ βρέθηκαν κι ανασκάφηκαν στην περιοχή Νγκαν-γιανγκ, όπου είχαν ιδρύσει την πρωτεύουσά τους. Ανάμεσα στα ευρήματα υπήρχαν και πινακίδες με «πικτογράμματα», σημάδια που εικονίζουν τα αντικείμενα κι αποτελούν τους πρόγονους των χαρακτήρων της κινεζικής γραφής.

Στο απόγειό του, το κράτος είχε φεουδαρχική συγκρότηση με τη θρησκεία να δέχεται πολλούς θεούς και τους ιερείς να καθορίζουν το τυπικό των ιεροτελεστιών, στις οποίες περιλαμβάνονταν και ανθρωποθυσίες. Οι αριστοκράτες πολεμούσαν πάνω σε άρματα που καθένα έσερναν δυο άλογα, ενώ οι στρατιώτες πεζοπορούσαν. Χρησιμοποιούσαν τόξα με βέλη που είχαν χάλκινες ή πήλινες αιχμές, χάλκινα ακόντια και πελέκεις. Οι χωρικοί ζούσαν σε πρωτόγονη κατάσταση με πέτρινα υνία στα ξύλινα αλέτρια τους. Στην αυλή του βασιλιά όμως περνούσαν ζωή χαρισάμενη: Μεταξωτά ρούχα, χάλκινα αγγεία, αντικείμενα από ελεφαντόδοντο και σκαλισμένο μάρμαρο μαρτυρούν για την ευμάρεια που ξεχείλιζε εκεί. Και η διακόσμηση των χώρων παρουσίαζε για πρώτη φορά τους δράκοντες που ακόμα και σήμερα χαρακτηρίζουν την κινεζική Τέχνη.

Ένας από τους τελευταίους των Σανγκ ήταν ο βασιλιάς Βου Γι, ιδεολόγος άθεος που έπαιζε σκάκι με τον θεό, στην θέση του οποίου χρησιμοποιούσε έναν από τους αυλικούς του. Σχεδόν πάντα νικούσε και κορόιδευε τον νικημένο φανταστικό του αντίπαλο. Πλην όμως, οι γραφές βεβαιώνουν ότι ο Βου Γι έμεινε στον θρόνο μόλις τέσσερα χρόνια: Πήγε από κεραυνό και οι συνειρμοί δικοί σας!

Όπως συμβαίνει και με τις πιο πολλές όπου γης δυναστείες, ο τελευταίος των Σανγκ, ο Τσου Χιν, ήταν τέρας θηριωδίας και ακολασίας με την γυναίκα του Τα Κι να τον συναγωνίζεται επάξια σε σκληρότητα. Κάποια μέρα, ο Τσου Χιν έβαλε να ανοίξουν το στήθος του υπουργού του Πι Καν για να διαπιστώσει αν όντως η καρδιά του ανθρώπου έχει εννέα στόμια, όπως υποστήριζαν οι σοφοί της εποχής. Και η Τα Κι έβαζε άντρες και γυναίκες να χορεύουν ολόγυμνοι για να διασκεδάσει. Κι όταν κάποιοι ξεσηκώνονταν αλλά υπέκυπταν στην δύναμη της εξουσίας, η βασίλισσα τους ανάγκαζε να πιάνουν στα χέρια

τους πυρακτωμένα μέταλλα ή να βαδίζουν γυμνοί και αλειμμένοι με λίπος στο χείλος ενός λάκκου με αναμμένα κάρβουνα. Και διασκέδαζε να τους βλέπει να πέφτουν στον λάκκο και να λειώνουν.

Το πράγμα δεν πήγαινε άλλο. Καθώς νομάδες από την Μογγολία εισέβαλαν στην κοιλάδα του Κίτρινου ποταμού, εσωτερικοί επαναστάτες συμάχησαν με τις δυνάμεις ενός γειτονικού άρχοντα, του Βου Βανγκ, ξεσηκώθηκαν κι ανέτρεψαν το αιμοσταγές ζευγάρι. Ο Βου Βανγκ πήρε τον θρόνο και ίδρυσε την δυναστεία των Τσου. Οι αρχαιολόγοι επιμένουν ότι καθοριστικός παράγοντας στην ανατροπή ήταν το μυστικό όπλο των δυνάμεων του Βου Βανγκ: Οι βαλλιστρίδες (πολεμικό όπλο, με το οποίο ήταν δυνατόν να εκσφενδονίζονται πολλά μαζί βλήματα)!

Το κράτος οργανώθηκε φεουδαρχικά και η δυναστεία αυτή έμεινε στην εξουσία περισσότερο από κάθε προηγούμενη ή επόμενη: Σχεδόν χίλια χρόνια, όσο διάρκεσε η ζωή π.χ. της Βυζαντινής αυτοκρατορίας ή δυο φορές η διάρκεια της Οθωμανικής ή της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας. Και είναι αυτή, χάρη στην οποία δημιουργήθηκε αυτό που ονομάζουμε Κινεζικό Πολιτισμό.

Όταν οι τροβαδούροι της μυκηναϊκής εποχής τραγουδούσαν τα αρχαία κατορθώματα των ηρώων βασιλιάδων, στην Κίνα ξεκινούσε η εποχή των Τσου με τα πρώτα δειλά βήματα προς τον μετέπειτα εκπληκτικό κινεζικό πολιτισμό. Όμως, από τότε ακόμα είχε ξεκινήσει στην απέραντη χώρα το κίνημα της αντιπολεμικής ποίησης. Ο ποιητής Σι Κινγκ πρέπει να έγραψε γύρω στα 1200 π.Χ., αν και άλλοι υποστηρίζουν ότι δεν είναι πιο παλιός από το 700 π.Χ. Κι έτσι να είναι, τα ποιήματά του θα τα υιοθετούσε κάθε σύγχρονο αντιπολεμικό κίνημα. Το «Κατηγορώ» της φρουράς είναι ένα από αυτά (εδώ, σε μετάφραση Ρένας Καρθαίου):

Στρατηγέ!

Είμαστε εμείς του βασιλιά σκαλιά και σκάλες!

Σαν το νερό σε ρεματιές κυλήσαμε μεγάλες...

Έχυσες άδικα του αιμάτου μας τις στάλες...

Στρατηγέ!

Στρατηγέ!

Είμαστε αἵτοί του βασιλιά, πουλιά που δεν τρομάζουν!

Τα παιδιά μας πεινούνε... οι γυναίκες μας στενάζουν...

Τα κόκαλά μας ξένα χώματα σκεπάζουν...

Στρατηγέ!

Στρατηγέ!

Στα μάτια σου φωλιάζουν χιλιάδες τρόμοι!

Τις μάνες μας οι αγγαρείες τις φάγανε και οι δρόμοι...

Ποιας μάνας απομένει τώρα ο γιος ακόμη;

Στρατηγέ!

Δικό του είναι και το «Στρατιωτικό τραγούδι» (επίσης σε μετάφραση Ρένας Καρθαίου):

Στρατιώτη! Εσύ 'σαι ο σύντροφός μου,

βαδίζεις στο πλευρό μου.

Και τους δυο μας προστάζει ο βασιλιάς.

Οι χαρές του έρωτα δεν είναι πια για μας.

Στρατιώτη, εσύ 'σαι ο σύντροφός μου,

βαδίζεις στο πλευρό μου.

.....

Στρατιώτη! Εσύ 'σαι ο σύντροφός μου,

όταν τα κόκαλά μας θα τ' ασπρίζει ο αέρας.

Η όψη μας στου φεγγαριού το φως έχει χλομιάσει,

σκούζουν οι πίθηκοι μες στων μπαμπού τα δάση.

Στρατιώτη! Εσύ 'σαι ο σύντροφός μου,

όταν τα κόκαλά μας θα τ' ασπρίζει ο αέρας.

(Έθνος της Κυριακής, 9.9.2001) (τελευταία επεξεργασία, 29.9.2009)

